

Obsah

Události v EU:	Trh s emisními povolenkami čeká reforma, státy EU schválily další část Fit for 55	strana 2
Index prosperity Česka:	Životní prostředí v Česku zůstává jedno z nejhorších v EU	strana 5
Drobnohled:	Aktuální fiskální statistika EU se zvláštním zaměřením na Řecko	strana 6
Téma:	Trendy v zemědělství v EU	strana 8
EU dotace a financování:	Podpora odborných učeben středních škol v „uhelných regionech“	strana 12

Květen 2023

Milí čtenáři,

datum 9. května je v kontextu Evropy dnem, kdy si připomínáme počátek Evropské unie tak, jak ji dnes známe. V tento den v roce 1950 předložil francouzský ministr zahraničí Robert Schuman návrh nové formy politické spolupráce. Spolupráce, která je založena na solidaritě, spolupráce, ze které státy Evropy ekonomicky prosperují a spolupráce, která zamezí válečnému konfliktu na území Evropy. Od konce 2. sv. války uplynulo téměř 80 let a Evropa opět bojuje za zachování míru a svobody. Opět čelí konfliktu, který započal na základě mylného přesvědčení.

Z aktuálního vydání Měsíčníku EU aktualit vybíráme:

Události v EU:

- **Ministři EU formálně potvrdili reformu trhu s emisními povolenkami.** Ta počítá se zpoplacením emisí z vytápění budov a silniční dopravy od roku 2027 a koncem bezplatných povolenek v roce 2034. EU rovněž zavede takzvané uhlíkové clo a vytvoří sociální klimatický fond.
- **Nový Eurobarometr: Pokles důvěry i optimismu v Česku. Národní ekonomiku vnímá pozitivně jen 20 % české populace.** Pozitivní vnímání evropské ekonomiky je s 31 % o něco vyšší, ale stále výrazně nižší, než bylo v roce 2021 (51 %). Nadále v ČR jasně převládá obava z rostoucích cen a inflace (62 % dotázaných), i když je to oproti loňsku o 8 procentních bodů méně. Poklesla celková míra důvěry obyvatel ČR ve všechny veřejné instituce a EU není výjimkou. Důvěra v EU klesla z loňských 51 % na 44 %, důvěra ve vládu ČR zaznamenala ještě výraznější propad: z 45 % na 30 %. Nejsilnější důvěře se tradičně těší Armáda ČR, i zde však došlo k meziročnímu poklesu z 86 % na 75 %.
- **Evropský parlament schválil nařízení MiCA, což jsou pravidla regulace kryptoměnových trhů.** Je to první ucelenější sada předpisů pro kryptoměnové odvětví na světě. Schválená pravidla budou platit od poloviny příštího roku. Požadují, aby se firmy, které v Unii nabízejí služby v odvětví kryptoměn, registrovaly a poskytly přesné údaje o své identitě.

Index prosperity Česka:

V pilíři životního prostředí se Česko umístilo na 22. místě v rámci zemí EU. Meziročně jsme si tak polepšili o jednu příčku. Česko ale stále pokulhává v omezování emisí skleníkových plynů, kde nedosahuje ani na unijní průměr. Emise z průmyslu meziročně stouply o 11 % a jsou nyní 9. nejvyšší v EU.

Drobnohled:

Nedávno zveřejněná zpráva Eurostatu ohledně vývoje veřejného dluhu v členských zemích EU zaujala na první pohled tím, že řecký veřejný dluh se v roce 2022 meziročně zlepšil z pohledu poměru k HDP o neuvěřitelných 23 procentních bodů. Tato zpráva tak vyvolala diskusi o tom, kdo je tedy aktuálně v unijních veřejných financích premiantem, a zda to není právě Řecko?

Téma:

Počet obyvatel v EU má podle projekcí v období 2023-2032 klesat v průměru o 0,2 % ročně. Spotřeba řady zemědělských komodit by se tak v příštích deseti letech měla snížit. Týká se to například hovězího i vepřového masa a cukru v souvislosti s tím, jak zákazníci začínají častěji preferovat rostlinné a zdravější potraviny. EU je po USA druhým největším světovým trhem s biopotravinami. Jaký je aktuální stav zemědělství v EU?

Příjemné čtení,

Tereza Hrtúsová

@Research_sporka

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

EU a sektorové analýzy:

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Poradenství a strukturální analýzy:

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
<http://www.csas.cz/research>

Sledujte nás na **Twitteru**:

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

EURACTIV.cz

Události v EU

Komise chce rozšířit jednotná pravidla pro postihování korupce. - Evropský parlament schválil první regulaci kryptoměn na světě. - Trh s emisními povolenkami čeká reforma, státy EU schválily další část Fit for 55. - Komise chce podpořit výrobu munice v Evropě téměř 12 mld. korun z fondů. - Pokles důvěry Čechů ve vládu a obavy z vysoké inflace.

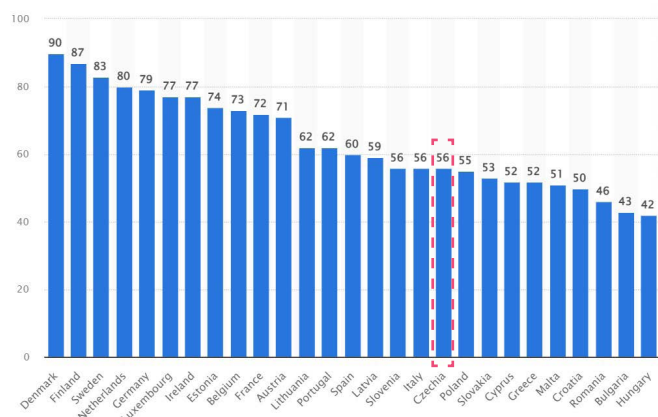
POLITIKA

Komise chce rozšířit jednotná pravidla pro postihování korupce

Země Evropské unie by mohly během několika let sjednotit některá pravidla pro boj s korupcí, zvýšit tresty a začít jednotně trestat i další zločiny spojené s korupcí. Počítá s tím návrh protikorupční normy, který 3. května představila Evropská komise. **Unijní exekutiva chce rovněž postihovat korupci mimo unijní země, k čemuž má sloužit nový sankční rámec.** Rozhodující slovo v přijetí obou návrhů budou mít členské země, v případě první směrnice pak společně s Evropským parlamentem.

Komise přichází s plánem na ráznější postup proti korupci v době, kdy podle průzkumu Eurobarometr 68 % obyvatel EU považuje korupci za široce přítomnou ve své zemi. O pět procentních bodů méně je lidí, kteří korupci vnímají jako nepřijatelnou. **Jejich zastoupení je hned po Lotyšsku druhé nejnižší z celé Unie v Česku, kde za neakceptovatelnou považuje korupci 34 % lidí.** Češi jsou naproti tomu nejskeptičtější v otázce, zda má smysl na korupci upozorňovat. Celkem 61 % z nich uvedlo, že by korupci nehlásilo zejména kvůli obtížnosti cokoli prokázat.

Index vnímání korupce v zemích EU (2022)

Zdroj: Corruption Perceptions Index 2022, 0-100 bodů, 100= nejlepší výsledek

Zatímco dosavadní společná pravidla postupu proti korupci sjednocují pouze principy trestání přímého uplácení, **v budoucnu se mají jednotně postihovat i zpronevěra, obchodování s vlivem, zneužívání politické nebo úřední funkce či další související činy.**

Návrh se vztahuje na korupci v politice a na úřadech i na korupci v soukromém sektoru. Členské státy by na jeho základě měly zajistit zveřejňování informací, které pomohou předcházet korupci či střetu zájmů. Policie či justiční orgány by zároveň měly mít dostatek nástrojů a pravomocí k efektivnímu vyšetřování a trestání korupce.

Ve všech členských státech bude muset existovat možnost politiky v rámci vyšetřování korupce zbavit imunity „efektivním a transparentním“ způsobem.

Ten by umožnil zmrazit majetek v EU a zakázat cesty na její území lidem prokazatelně se podílejícím na korupci v jakékoli zemi světa. Unie již má podobný rámec pro sankce za porušování lidských práv.

Pokud se zavedením nového režimu budou souhlasit všechny členské země, bude moci Komise navrhnout sankce za korupci. Zařazení jakéhokoli činitele, podnikatele či jiného člověka na sankční seznam bude muset získat jednomyslnou podporu států.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/komise-chce-rozsirit-jednotna-pravidla-pro-postihovani-korupce-v-hledacku-ma-i-zeme-mimo-eu/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_2517

EKONOMIKA A EURO

Evropský parlament schválil první regulaci kryptoměn na světě

Evropský parlament drtivou většinou schválil nařízení MiCA, což jsou pravidla regulace kryptoměnových trhů. Je to první ucelenější sada předpisů pro kryptoměnové odvětví na světě.

EP schválil i další opatření, která se v odvětví kryptoměn zaměřují na boj proti praní špinavých peněz. Europoslanci za Českou pirátskou stranu opatření kritizují, chtějí zachovat určitou míru anonymity.

Převody virtuálních aktiv, jako jsou bitcoiny, dosud evropská legislativa o finančních službách nijak neupravovala. Nyní pro nařízení MiCA (Markets in Crypto-assets) hlasovalo 517 europoslanců, 38 jich bylo proti a 18 se hlasování zdrželo.

Schválená pravidla budou platit od poloviny příštího roku. Požadují, aby se firmy, které v Unii nabízejí služby v odvětví kryptoměn, registrovaly a poskytly přesné údaje o své identitě. Pak získají licenci od regulačních orgánů EU. Pravidla už dříve schválily unijní státy.

EP také schválil poměrem 529 ku 29 nařízení o převodech peněžních prostředků. Tato norma požaduje, aby provozovatelé kryptoměnových služeb identifikovali své zákazníky tak, aby zabraňovali praní špinavých peněz.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/prvni-regulace-kryptomen-je-na-svete-evropsky-parlament-ji-drtivou-vetsinou-schvalil/>

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20230414IPR80133/crypto-assets-green-light-to-new-rules-for-tracing-transfers-in-the-eu>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Trh s emisními povolenkami čeká reforma, státy EU schválily další část Fit for 55

Země Evropské unie 25. dubna definitivně schválily další část balíku klimatických norem, s jejichž pomocí chtějí do konce desetiletí významně omezit emise skleníkových plynů. **Unijní ministři formálně potvrdili reformu trhu s emisními povolenkami, která počítá se zpoplatněním emisí z vytápění budov a silniční dopravy od roku 2027 a koncem bezplatných povolenek v roce 2034.**

EU rovněž zavede takzvané uhlíkové clo a vytvoří sociální klimatický fond, který má mimo jiné pomoci zmírnit dopady očekávaného zdražení tepla pro domácnosti. Nová podoba trhu s emisními povolenkami počítá také s **postupným zahrnutím lodní dopravy do placeného systému.** Evropský parlament již normy schválil, mohou tedy vstoupit v platnost.

Sada klimatických norem označovaná jako Fit for 55 má přiblížit EU k cíli snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o alespoň 55 procent oproti roku 1990. Všechny změny pravidel podpořila jasná většina členských zemí, pouze Polsko bylo podle webových stránek Rady EU u většiny schvalovaných norem proti nebo se zdrželo hlasování.

Polský zástupce na jednání prohlásil, že celý balík „zavádí nerealistické cíle a ambice a významně zasahuje do energetického mixu členských států“. **Česko, které za svého předsednictví loni v prosinci dohodlo za členské státy podobu norem s europoslanci, souhlasilo se všemi návrhy.**

Emisní trh, jehož prostřednictvím si znečišťovatelé kupují právo vypouštět do vzduchu určité množství zplodin, pokrývá v současnosti dvě pětiny veškerých emisí oxidu uhličitého vyprodukovaných v unijních zemích. Od jeho zavedení v roce 2005 se dosud povedlo snížit objem zplodin o 41 %. Cílem schválené reformy je, aby to do konce desetiletí bylo 63 % proti zmíněnému roku.

K tomu má pomoci mimo jiné postupné omezování celkového počtu prodaných povolenek, kterých bude v souladu s novými pravidly od příštího roku ubývat více než čtyři procenta za rok. **Do roku 2034 má postupně končit vydávání bezplatných povolenek, z nichž v současnosti těží některá průmyslová odvětví. Letecká doprava o ně přijde již v roce 2026.**

Aby nebyli evropští výrobci cementu, železa, oceli, hnojiv a dalších produktů znevýhodněni oproti mimoevropské konkurenci, začne EU postupně od roku 2026 zavádět takzvané uhlíkové clo. To budou muset platit v závislosti na ceně emisí dovozci těchto produktů ze zemí mimo Unii.

Obavy ze zdražení tepla či dopravy má podle EU částečně rozptýlit vznik sociálního fondu, v němž bude k dispozici 86,7 miliardy eur (přes dva biliony korun).

<https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/zeme-eu-definitivne-schvalily-dalsi-cast-fit-for-55-trh-s-emisnimi-povolenkami-cka-reforma/>

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/04/25/fit-for-55-council-adopts-key-pieces-of-legislation-delivering-on-2030-climate-targets/>

BEZPEČNOST

Komise chce podpořit výrobu munice v Evropě téměř 12 mld. korun z fondů

Evropská komise plánuje kvůli válce na Ukrajině podpořit výrobu munice v členských zemích Evropské unie částkou 500 milionů eur (11,8 miliardy korun) ze společných fondů. Počítá s tím plán, který představil eurokomisař pro vnitřní trh Thierry Breton.

Investice by měly primárně sloužit k naplnění slibu, kterým se evropský blok zavázal dodat Kyjevu do příštího jara milion kusů dělostřelecké munice.

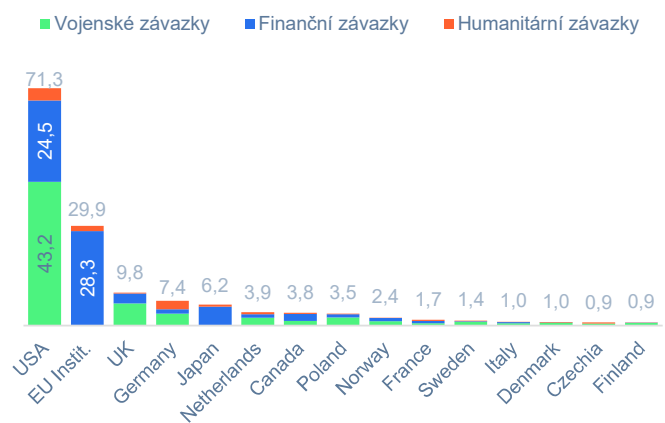
Unie v rámci tohoto závazku v březnu vyčlenila miliardu eur na kompenzace pro státy, které pošlou Ukrajině munici z vlastních skladů.

Druhá miliarda má být určena na společné nákupy munice, na jejichž podrobnostech se však země zatím nedohodly a jejich zástupci se o to opět pokoušejí. Bretonův plán je třetím pilířem, který má urychlit nedostačující výrobu munice v Evropě.

„Co se týče obrany, náš průmysl musí nyní přejít do režimu válečné ekonomiky,“ prohlásil Breton, který jednal o posílení obranné výroby v řadě členských zemí včetně Česka.

Navržené investice podle něj budou stačit k tomu, aby se v Evropě vyrábělo ročně milion kusů raketových střel, dělostřeleckých granátů a další munice. **Aby nařízení začalo platit, musí je nejprve schválit členské státy a Evropský parlament.**

Podpora Ukrajiny ze strany vlád (závazky k 24. 2. 2023)

Zdroj: Ukraine Support Tracker

Navýšení výroby má pomoci k doplnění tenčících se zásob, ale zejména k další podpoře Ukrajiny, která plánuje dobýt zpět území okupovaná Ruskem. Podstatná část navrženého balíku má podle Bretona posloužit k podpoře výroby munice ve zbrojkách, od nichž ji budou země pořizovat v rámci zmíněných společných nákupů.

Zatímco většina zemí prosazuje, aby se mohla munice v zájmu urychlení dodávek Kyjevu pořizovat od výrobců z celého světa, Francie chce tuto možnost omezit pouze na evropské firmy. Řada států přitom volá po zvýšení tempa dodávek, neboť Ukrajina zatím ze slíbeného milionu kusů za rok dostala řádově desítky tisíc.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/jak-posilit-vyrobu-munice-v-evrope-komise-ji-chce-podporit-temer-12-miliardami-z-fondu/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2569

EUROBAROMETR

Pokles důvěry Čechů ve vládu a obavy z vysoké inflace

Zastoupení Evropské komise v ČR zveřejnilo národní zprávu k výsledkům celoevropského průzkumu veřejného mínění Eurobarometr. Průzkum mapuje aktuální postoje obyvatel ČR k otázkám evropské integrace. Eurobarometr s číslem 98 kromě standardních otázek zjišťoval i názory na opatření, která přijala EU v reakci na ruskou agresi proti Ukrajině.

Po mírném zlepšení vnímání národní i evropské ekonomiky po skončení pandemie covidu-19 v roce 2021 ukazují aktuální odpovědi dotazovaných snížení optimismu. Národní ekonomiku vnímá pozitivně jen 20 % české populace. Pozitivní vnímání evropské ekonomiky je s 31 % o něco vyšší, ale stále výrazně nižší, než bylo v roce 2021 (51 %). **Nadále v ČR jasně převládá obava z rostoucích cen a inflace (62 % dotázaných), i když je to oproti loňsku o 8 procentních bodů méně.** Druhým nejsilnějším zdrojem obav je další vývoj v energetice (32 %), což je zřejmě reakce na prudký růst cen v důsledku ruské agrese. Toto skóre ČR a Slovenska je nejvyšší v žebříčku obav v rámci celé EU. **Spolu s Estonskem vykazuje ČR také druhou největší skepsi (38 %) po Francii (34 %) v celé EU vůči efektivitě Národního plánu obnovy.**

Optimisticky vidí budoucnost EU 55 % dotázaných v ČR, zatímco vloni to bylo 59 %. V rámci EU je ČR mezi sedmi nejpesimističtější naladěnými zeměmi. Nejvíce pesimistickými jsou Slovensko (51 %), Francie (46 %) a Řecko (44 %). Naopak nejoptimističtější hledí do budoucna obyvatelé Irska (84 %), Dánska (80 %) a Polska (77 %).

V ČR si Evropskou unii nejvíce lidí spojuje se svobodou, cestováním a pracovními příležitostmi (57 %), mírem (32 %) a demokracií (27 %).

V negativním smyslu jim pak symbolizuje byrokracii (30 %), plýtvání penězi (24 %) a nedostatečnou kontrolu na hranicích (22 %). Vývoj v těchto dílčích aspektech ukazuje, že obraz EU v ČR od roku 2016 soustavně posiluje a negativní konotace slábnou.

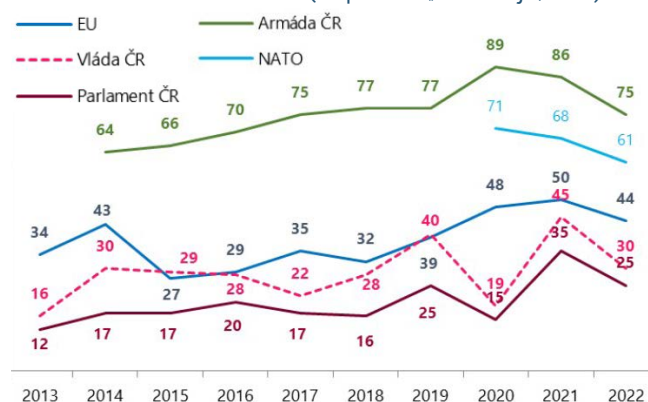
Poklesla celková míra důvěry obyvatel ČR ve všechny veřejné instituce a EU není výjimkou. Důvěra v EU klesla z loňských 51 % na 44 %, **důvěra ve vládu ČR zaznamenala ještě výraznější propad: z 45 % na 30 %.** Nejsilnější důvěře se tradičně těší Armáda ČR, i zde však došlo k meziročnímu poklesu z 86 % na 75 %.

Přibližně polovina dotázaných (53 %) vyjádřila spokojenost s tím, jaké kroky podnikla česká vláda po vypuknutí ruské agrese. Výrazně spokojenější se svou vládou jsou v tomto ohledu Finové (88 %), naopak nejméně spokojeni jsou Bulhaři, Slovinci (34 %) a Řekové (33 %). Ve všech zemích EU se obyvatelé obávají hospodářských důsledků války. V ČR to je 86 % dotázaných, stejně jako je průměr v EU.

Pohled na dílčí opatření, která přijala ČR a EU po vypuknutí ruské agrese, ukazuje místy odlišnost od evropského průměru. Největší podpoře v rámci uplatněných opatření se v ČR těší – podobně jako v celé EU – poskytování humanitární podpory (87 % vs. průměr EU 91 %) a přijímání uprchlíků (72 % vs. průměr EU 88 %). **Čeští respondenti jsou však výrazně vlnější v podpoře nákupu vojenského vybavení (50 % vs. 65 % v EU) i schvalování omezení ruských státních médií (56% vs. 67 % v EU).**

Dotazování probíhalo od 12. ledna do 6. února 2023 v České republice na reprezentativním vzorku 1025 osob starších 15 let. Po covidových letech se metodologie vrátila k metodě osobních pohovorů, s využitím videohovorů.

Důvěra v různé instituce (odpověď v „důvěře“, v %)

Zdroj: Eurobarometr 98, zima 2022-2023

https://czechia.representation.ec.europa.eu/v-cr-vladne-nespokojenost-s-domaci-ekonomikou-dominuji-obavy-z-inflace-vnimani-eu-se-mirne-zlepsuje-2023-04-28_cs

<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2872>

Index prosperity Česka

V pilíři životního prostředí se Česko umístilo na 22. místě v rámci zemí EU. Meziročně jsme si tak polepšili o jednu příčku. Česko ale stále pokulhává v omezování emisí skleníkových plynů, kde nedosahuje ani na unijní průměr. Emise z průmyslu meziročně stouply o 11 % a jsou nyní 9. nejvyšší v EU.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V ČESKU ZŮSTÁVÁ JEDNO Z NEJHORŠÍCH V EU

V Česku se meziročně mírně zlepšila úroveň životního prostředí. Zatímco v loňském ročníku Indexu prosperity a finančního zdraví odpovídala 23. příčce v rámci evropské sedmadvacítky, letos jí náleží 22. místo. „Navzdory malé změně v celkovém pořadí došlo k zajímavému vývoji na úrovni jednotlivých indikátorů. Česku se například daří mírně zvyšovat podíl recyklovaného odpadu. Naopak ale čím dál více zaostává v omezování emisí,“ říká Milan Mařík, analytik datového portálu Evropa v datech.

Premiantem v životním prostředí zůstává Švédsko. Situace se naopak podstatně zhoršila v Dánsku, které se propadlo o 8 příček. Za touto změnou stojí přibližně 50% nárůst vyprodukovaných emisí skleníkových plynů na obyvatele či snížení podílu recyklovaného odpadu.

České ovzduší zhoršují průmyslové emise. Řadí nás na 19. místo mezi zeměmi EU

S vysokými emisemi skleníkových plynů se potýká i Česko. Jen tuzemský průmysl jich ročně vyprodukuje 1 932 kg na obyvatele – meziročně se jedná o nárůstu o zhruba 11 %. Vloni Česku v tomto indikátoru náleželo 17. místo, letos se řadíme na 19. příčku.

Jednou z příčin nadprůměrných emisí je skutečnost, že česká ekonomika patří mezi energeticky nejnáročnější ekonomiky v EU. „Na jednotku HDP spotřebujeme o 50 % více energie než Německo, které je také průmyslové jako my. Strategii ČR by proto měla být kombinace zvyšování přidané hodnoty, energetické účinnosti a energetické soběstačnosti – respektive diverzifikace dovozu zdrojů energie. V případě domácích data ukazují, že spotřebujeme o 16 % více energie, především na vytápění a ohřev vody, než Švédsko. Nejen firmy, ale i domácnosti mohou výrazně snížit náklady na energii investicemi do energetické soběstačnosti. Například v roce 2021 jen 10 % domácností mělo tepelné čerpadlo, 5 % solární termický systém a 2 % fotovoltaiku. V loňském roce se výrazně zvýšil instalovaný výkon fotovoltaiky, ale třeba v Polsku byl nárůst na obyvatele několikanásobný,“ vysvětluje David Navrátil, hlavní ekonom České spořitelny.

Ročně v ČR zemře 3 200 lidí kvůli znečištěnému ovzduší

Vysoké emise se odráží i ve statistice úmrtí, za kterými stojí špatné ovzduší. V Česku kvůli němu ročně zemře 3 200 lidí, vyplývá to z dat mezinárodního Institutu pro zdravotní metriky a evaluaci (Institute for Health Metrics and Evaluation). V přepočtu na obyvatele se jedná o 21. nejvyšší hodnotu z 27

zemí EU. I když se jedná o vysoké číslo, situace v některých evropských zemích je podstatně horší.

Klíčem ke zlepšení situace by mohla být energetická transformace

Jednou z možností, jak snížit emise, a zlepšit i kvalitu ovzduší, by mohla být energetická transformace. Podle dat operátora trhu s elektřinou a plynem OTE se fosilní paliva v roce 2021 podílela na výrobě energie v Česku z 54 %. Vhodnou náhradou by mohla být kombinace obnovitelných zdrojů a jaderné energetiky. Takové řešení by totiž nejen podstatně snížilo znečištění vzduchu, ale současně zvýšilo i energetickou bezpečnost a soběstačnost Česka.

Průměrný Čech vyprodukuje meziročně o 63 kg více odpadu

Kde se naopak daří situaci v Česku zlepšovat, jsou odpady. Meziročně u nás vzrostl podíl odpadů, které se povede znovu využít o 3 procentní body (na 43 %). ČR si tak v tomto indikátoru polepšila o 6 příček a v současnosti se u nás recykluje 13. nejvyšší podíl odpadu v EU.

Samotná recyklace nicméně není řešením. Ne všechen odpad lze totiž znovu využít a samotný proces, kdy se z odpadu vyrábí „nový“ materiál, může být náročný na zdroje a energii. Efektivnější je tak snižovat množství produkovaného odpadu než se spoléhat na recyklaci. Z tohoto hlediska si ale Česko pohoršilo.

indexprosperity.cz

Nedávno zveřejněná zpráva Eurostatu ohledně vývoje veřejného dluhu v členských zemích EU zaujala na první pohled tím, že řecký veřejný dluh se v roce 2022 meziročně zlepšil z pohledu poměru k HDP o neuvěřitelných 23 procentních bodů. Tato zpráva tak vyvolala diskusi o tom, kdo je tedy aktuálně v unijních veřejných financích premiantem, a zda to není právě Řecko?

AKTUÁLNÍ FISKÁLNÍ STATISTIKA EU SE ZVLÁŠTNÍM ZAMĚŘENÍM NA ŘECKO

Pokud by měl být zodpovězen dotaz, kdo je aktuálně premiantem v oboru veřejných financí v EU, měla by být odpověď postavena na komplexním hodnocení, beroucím v úvahu oba indikátory fiskální disciplíny (veřejný dluh, i deficit), a to jak stav (tedy jejich poměr k HDP k určitému období), tak změnu v rámci stanoveného intervalu. Aktuálně by zřejmě na samém čele fiskální disciplíny EU po zásluze stálo Dánsko, které celé složité období 2020 - 2023 bylo schopno překonat každoročně s přebytkovým rozpočtem a současně snížit za těchto mimořádně složitých okolností veřejný dluh o 12 procentních bodů na 30 % HDP. S odstupem na druhém místě by v tomto žebříčku stanulo Švédsko, s vlastně podobnými, jen o něco horšími charakteristikami (v jednom roce se nepodařilo dosáhnout rozpočtového přebytku; přesto záviděníhodná míra 33% podíl dluhu na HDP). Pomyslnou bronzovou příčku zasluhuje Lucembursko, kde skloubení velkého bohatství s obezřetnou rozpočtovou politikou dlouhodobě přináší ovoce. Velmi solidní pozice v tomto žebříčku by zaujaly též Estonsko či Irsko. Tyto země nelze označit za překvapení, ale důsledek příznivého a dlouhodobého cíleného politického počínání, přinášejícího tyto příznivé výsledky.

Na opačném pólu pomyslné tabulky samozřejmě nemůžeme být nadšeni Českou republikou, která by ještě před velmi málo lety patřila mezi ony vzorové země z předchozího odstavce. Zejména tři brutální rozpočtové deficity ve sledovaných třech letech (největší v roce 2020) výrazně zhoršily i míru celkového dluhu (která ještě v roce 2019 byla na úrovni dnešního dánského); s nynějšími 44 % HDP jsme stále nízkou zadluženou zemí, ale průběh tohoto zhoršování je varovný. Za druhou ještě méně lichotivě se fiskálně vyvíjející zemi směle označme Maďarsko, které ve stejné době vykázalo ještě větší deficity (mnoho veřejných peněz bylo loni vyplaceno pro účely nesmyslného zastropování cen, které v důsledku vedlo k nejvyšší míře inflace v EU) a které má dvojnásobnou míru dluhu oproti České republice. A zřejmě nejvíce odstrašujícím příkladem, a to zcela spolehlivě, za toto období je Itálie, kde se oba ukazatele vyvíjely ještě strašidelněji než u Maďarska a kde míra dluhu činí téměř 150 % HDP (tedy ještě dvakrát více, než v Maďarsku).

Celkový vývoj v EU v sobě shrnuje velmi nerovnoměrný vývoj v jednotlivých členských státech. Za EU jako celek jsem možná poměrně příjemně překvapen (zvláště s ohledem na to, jak obrovské sumy veřejných peněz byly vynakládány jak k překonání pandemie, tak následků ruské války na Ukrajině).

Zastavme se ještě na chvíli u toho Řecka. Přestože výkon popsany v samotném úvodu je impresivní, měli bychom být

velmi obezřetní jej zařazovat na stupně vítězů. Přestože jeden z grafů, zveřejněný ve zprávě Eurostatu vyhlíží vsutku v krásném světle, jiné vrací tuto zemi do reálnějších kontur. Řecko zajisté učinilo velmi pozitivní posun daný několika faktory, nicméně stále je zcela bezkonkurenčně nejzadluženějším státem EU, kde onen pokles míry dluhu je sice fascinující, ale na výchozí pozici této země nemění prakticky nic. Řecký výkon v redukci dluhu je ve velké míře spojen s mimořádnými cyklickými faktory; je ojedinělý i v rámci celé EU (jestliže Řecku se ve sledovaném období snížila míra veřejného dluhu k HDP o 23 procentních bodů, průměr EU byl 5 p.b., a ano České republiky se o 2 p.b. zvýšila).

Bylo to způsobeno tím, že řecká ekonomika velmi výrazně rostla (v roce 2022 o 5,5 %, oproti průměru EU s 3,5 %) v době vysoké inflace; v důsledku toho se statisticky velmi výrazně zvýšil jmenovatel, vůči kterému se tento ukazatel počítá. Druhým významným faktorem byl fakt, že sice inflace v Řecku rostla, ale v průměru nikoliv do dvojciferného čísla, což nevyžadovalo vynakládání veřejných výdajů v tak velkém rozsahu na kompenzaci vysokých nákladů za energie a na zvýšení energetické odolnosti jako v jiných členských státech. Nicméně, je tam samozřejmě i slušná váha faktorů strukturální povahy, které od chvíle, kdy bylo Řecku nejhůře, tedy v roce 2015, výrazně zlepšily nejen jeho obraz, ale i statistické ukazatele, včetně těch fiskálních. Tehdy pod vlivem skupiny tří věřitelů (Evropská komise, ECB a MMF) byl přijat 3. konsolidační program pro Řecko (po dvou předchozích, které byly v předchozích letech zaměřené pouze na „hašení požáru“), který spočíval v řadě strukturálních reforem, včetně privatizace, reorganizace státní správy, zavedení výkonnostních kritérií, evidence státního majetku, vnitřních pravidel úspor, včetně státních důchodů apod.; byl v Řecku zprvu přijat nelibě (sami Řekové tehdy mluvili o protektorátu či nucené správě), ale začíná nést ovoce. Jeho součástí je závazek Řecka dodržovat přebytkový tzv. primární rozpočet, což se mu v zásadě daří i v této rozpočtově velmi složité době.

Zejména v porovnání právě s oním rokem 2015 lze tak řeckou cestu vyhodnotit velmi pozitivně a obdivně; 3. konsolidační program byl tehdy přijímán během letních prázdnin a okolnosti kolem něj byly velmi vzrušené. Navzdory prázdninám na něm pracovala celá relevantní bruselská exekutiva; padala ostrá slova o reálném rozpadu euro-zóny, finanční trhy se sázely, která země z euro-zóny odejde dříve. Tehdejší Junckerova Evropská komise tehdy udělala ohromný kus práce, přinutila Řecko konat (navíc v době, kdy v Řecku byla extrémně populistická vláda se sklony k ultralevicovému zaměření).

Již během několika málo let Řecko přestalo být největším problémem a Achillovou patou ekonomiky EU (tím je již řadu let Itálie, s jen o něco nižším veřejným dluhem, pro jehož řešení však zdaleka nedělá tolik, co Řecko).

Řecko však zdaleka nemá vyhráno; ještě by mělo umazat nějakých 90 % svého HDP v gigantickém objemu státního dluhu, aby se dostalo na unijní průměr, který je navíc stále více než 20 procentních bodů nad limitem daným Maastrichtskými kritérii.

Opatření, která byla v Řecku provedena a vedla i k přenastavení myslí tamní populace, byla celá řada, a svým způsobem, hloubkou a razancí připomínají transformační kroky u nás před 30 a více lety, po pádu komunismu. V Řecku se též týkala privatizace, reformy činnosti veřejných orgánů a kontroly nad nimi, zavedení spravedlivějšího odměňování ve veřejné sféře a odstranění řady iracionálních bonusů a výhod (kdy byla mzda ve veřejném sektoru výrazně vyšší než v podnikatelském), došlo na velké úspory v důchodovém systému.

Byly osvojeny nové metody veřejného financování, včetně mimorozpočtového financování veřejných investic, mnohdy i návratným způsobem (Řecko je nyní premiantem ve využívání finančních nástrojů v rámci svého Národního plánu obnovy). A pomohlo asi všechno dohromady, a nejvíce zřejmě změna myšlení; uvědomění si, že jsem v průšvihů i snaha se z tohoto průšvihů dostat (což například u Itálie příliš zjevné

není; ta se stále tváří, jako by se nic nedělo, či že za to mohou jiní).

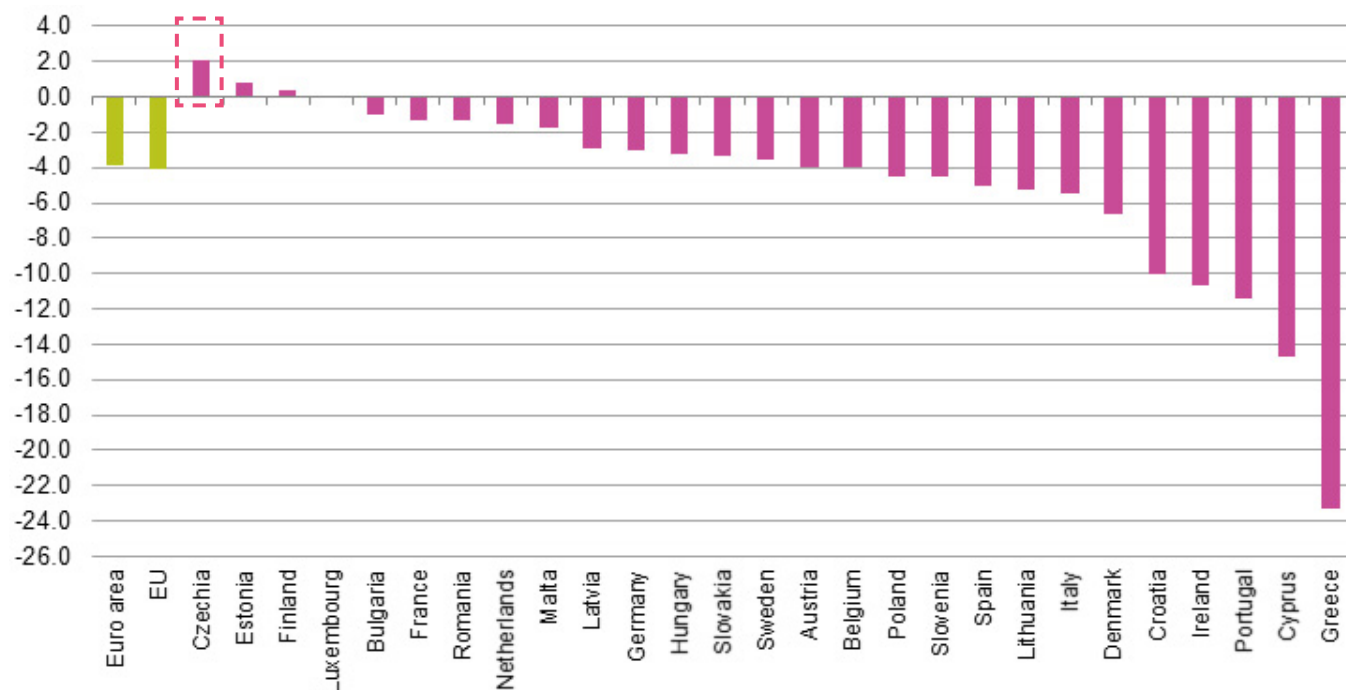
Přestože onen 3. konsolidační plán již byl před několika lety úspěšně ukončen, řecké úsilí tím nekončí a ani končit nemůže. Země je již schopná se financovat na mezinárodních finančních trzích (což je po více než třileté zkušenosti, kdy byla mezinárodně nefinancovatelná a zcela mimo jakýkoliv věrohodný rating, výrazný posun).

Nicméně, právě i z důvodu předchozí neblahé řecké zkušenosti se obezřetnostní makroekonomická politika EU díky systému Evropského semestru výrazně přitvrdila, a Řecko musí kritéria makroekonomické disciplíny stále naplňovat. Musejí být zaměřena na pokračování snižování veřejného dluhu, bude dodržován závazek zajištění primárního rozpočtového přebytku.

Řecko je nyní opravdu, bez jakékoliv ironie, jedním z premiantů využívání Národního plánu obnovy. Když se toto naplní, může se již na konci této dekády nejen zvýšit nominální HDP (který bude míru veřejného dluhu statisticky snižovat), ale též HDP na hlavu, což je ukazatel ekonomické vyspělosti, v němž si Řecko v porovnání ještě před cca 20 lety pohoršilo nejvíce z celé EU (když se od průměru EU vzdálilo o téměř 30 procentních bodů). Toto by měla být další cesta řecké fiskální a makroekonomické konsolidace, k níž má země velmi slušně nakročeno.

Petr Zahradník

Vládní dluh v poměru k HDP, 4Q/2022 meziroční změna v p.b.

Zdroj: Eurostat

Téma

Počet obyvatel v EU má podle projekcí v období 2023-2032 klesat v průměru o 0,2 % ročně. Spotřeba řady zemědělských komodit by se tak v příštích deseti letech měla snížit. Týká se to například hovězího i vepřového masa a cukru v souvislosti s tím, jak zákazníci začínají častěji preferovat rostlinné a zdravější potraviny. Jaký je aktuální stav v EU?

TRENDY V ZEMĚDĚLSTVÍ V EU

SHRNUTÍ

- Mezi stěžejní evropské strategie ovlivňující zemědělství a potravinářství patří Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ (Farm to fork Strategy) a Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti.
- Hlavním nástrojem v oblasti zemědělství je pak Společná zemědělská politika EU a na ní navazující národní Strategické plány.
- Počet obyvatel v EU má podle projekcí v období 2023-2032 klesat v průměru o 0,2 % ročně. Spotřeba řady zemědělských komodit by se tak v příštích deseti letech měla snížit.
- Týká se to například hovězího i vepřového masa a cukru v souvislosti s tím, jak zákazníci začínají častěji preferovat rostlinné a zdravější potraviny. Spotřeba kuřecího masa či mléčných výrobků by měla naopak stoupat. Přímá spotřeba obilovin domácnostmi má do roku 2032 vzrůst o zhruba 4 %.
- K dalším spotřebitelským trendům ve vyspělém světě se řadí například příklon k udržitelnému a zdravému stravování, tlak na udržitelnost produkce potravin, snaha více využívat lokální potraviny, nižší spotřeba cukrů a sladidel či investice do rostlinných náhražek živočišných výrobků či přímo produkci umělého masa.
- EU je také po USA druhým největším světovým trhem s biopotraviny.
- Z hlediska podílu biopotraviny na celkovém trhu s potravinami v dané zemi pak zaujímá první pozici v EU Dánsko (13% podíl biopotraviny na prodejích potravin). V ČR činí tento podíl necelá 2 %.
- Míra soběstačnosti EU napříč zemědělskými produkty je poměrně vysoká. V případě základních mléčných a živočišných produktů přesahuje zpravidla 100 % (vyrobí se více než spotřebuje) a podle výhledu Evropské komise by tomu mělo být tak i v příštích deseti letech.
- Zemědělství, lesnictví a rybníkářství se na celkových emisích skleníkových plynů v EU v roce 2021 podílelo 13 %. Vedle emisí uhlíku (CO₂) jsou však v případě rostlinné a živočišné produkce ještě významnější emise metanu a oxidu dusného.

EVROPSKÉ STRATEGIE TÝKAJÍCÍ SE ZEMĚDĚLSTVÍ

Na evropské úrovni jsou v současnosti v oblasti zemědělství stěžejní dvě strategie, které jsou rovněž součástí Zelené dohody pro Evropu z roku 2019 (EU Green Deal).

Tou základní je Strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ (Farm to fork Strategy), jejímž cílem je přechod na udržitelný potravinový systém v EU, který zajistí dostatek cenově dostupných potravin, ochrání zdraví občanů, sníží environmentální a klimatickou stopu a zajistí živobytí hospodářských subjektů. Mezi konkrétní cíle do roku 2030 patří omezit používání pesticidů o 50 %, snížit využívání hnojiv nejméně o 20 %, snížit prodej antimikrobiálních látek používaných pro hospodářská zvířata a akvakulturu o 50 % a dosáhnout toho, aby 25 % zemědělské půdy bylo obděláváno podle pravidel ekologického zemědělství.

Zemědělci by podle strategie měli být odměňováni za odstraňování CO₂ z atmosféry, motivováni k omezení emisí metanu z hospodářských zvířat a podporováni ve výrobě energie z obnovitelných zdrojů. Důraz bude kladen na zlepšování životních podmínek zvířat i na zabránění nadměrného úniku živin (dusíku, fosforu) do životního prostředí.

V oblasti potravin pak tato strategie hodlá podporovat zdravou výživu (k čemuž má sloužit nové značení potravin) či opatření

v oblasti balení potravin (zákaz používání jednorázových obalů, povinné využívání recyklátů apod.).

Druhým klíčovým dokumentem je Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti. Ta mj. navrhuje stanovit závazné cíle zaměřené na obnovu poškozených ekosystémů a řek, zlepšení stavu chráněných přírodních stanovišť a druhů v EU, navrácení opylovačů na zemědělskou půdu, zmírnění znečištění či zlepšení zdraví evropských lesů.

Cílem je do roku 2030 rozšířit chráněné plochy v EU na 30 % území a přísně chránit 10 % půdy v EU (s vysokou biologickou rozmanitostí). Nejméně na desetinu zemědělské půdy s rozmanitými krajinnými prvky by měl být poskytnut prostor pro volně žijící živočichy, rostliny, opylovače a přirozené regulátory škůdců.

Cílem je rovněž zvýšit rozlohu lesů v EU (vysadit 3 miliardy nových stromů do roku 2030).

Hlavním evropským nástrojem v oblasti zemědělství je Společná zemědělská politika. V ní se skrze národní Strategické plány od roku 2023 promítají vyšší ambice v oblasti životního prostředí, klimatu a dobrých životních podmínek zvířat s upraveným rozdělováním plateb, zejména malým a středním (rodinným) zemědělským podnikům a mladým zemědělcům.

Téma

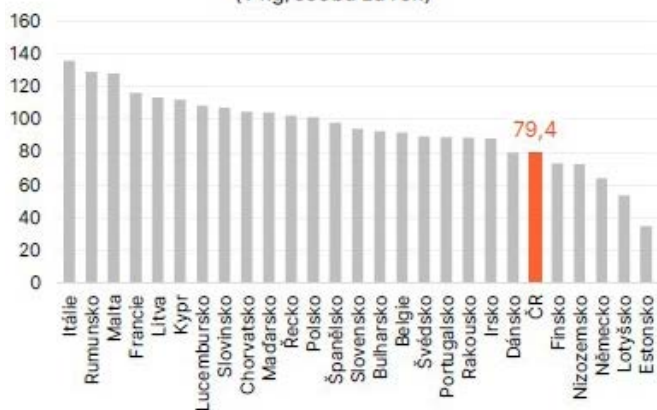

SROVNÁNÍ SPOTŘEBY POTRAVIN V EU

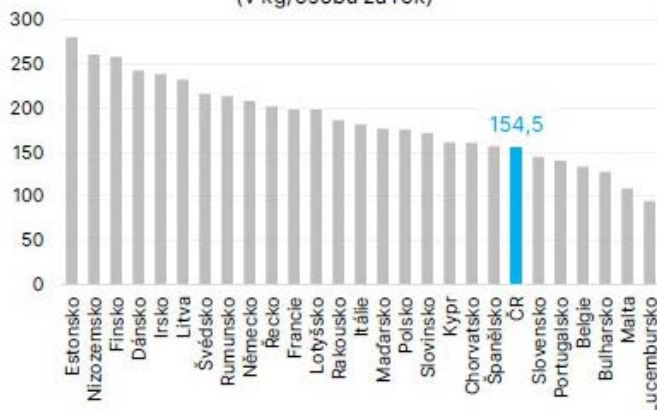
Z dat Organizace pro výživu a zemědělství lze sestavit srovnání spotřeby jednotlivých druhů potravin napříč zeměmi EU. Roli v rozdílech hrají samozřejmě tradice, stravovací zvyky, geografické a podnební podmínky, úrodnost půd atd. Z evropského srovnání vyplývá, že v ČR se spotřebovává

relativně více masa, a naopak méně ryb, ale i mléka či pšeničných produktů. Silně podprůměrnou spotřebu pak Češi vykazují v zelenině, podprůměrnou i v ovoci. Cukru a sladidel, ale i kávy se pak u nás také konzumuje významně méně, než činí průměr EU.

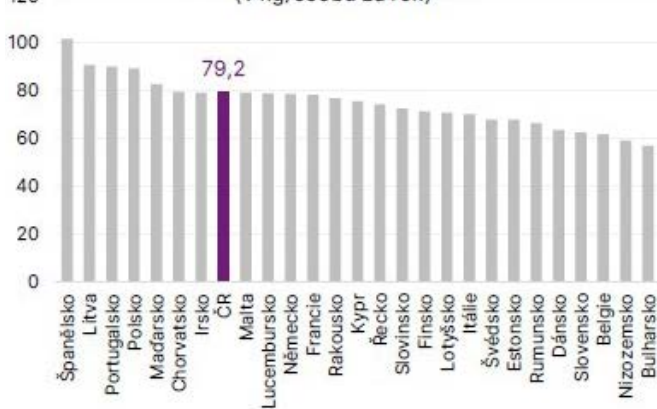
Spotřeba pšeničných produktů v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

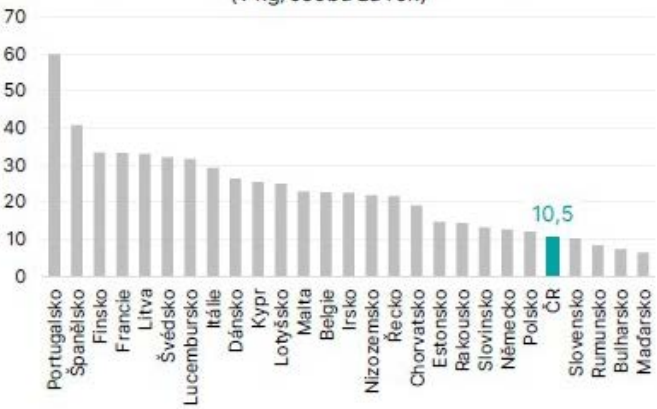
Spotřeba mléka v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

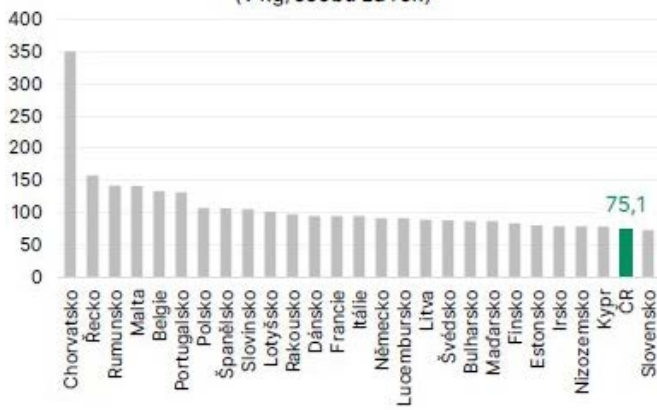
Spotřeba masa v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

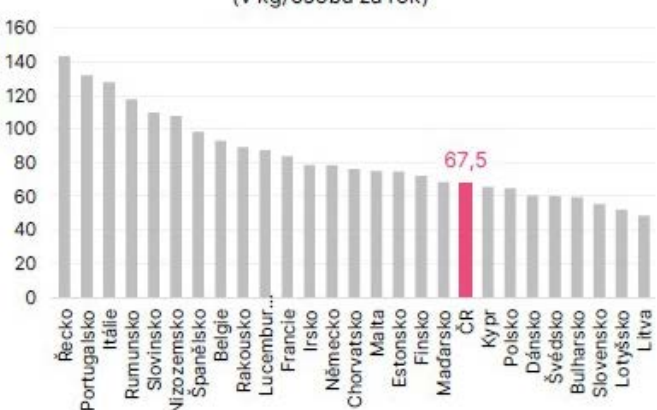
Spotřeba ryb a mořských plodů v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

Spotřeba zeleniny v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

Spotřeba ovoce v roce 2020
(v kg/osobu za rok)

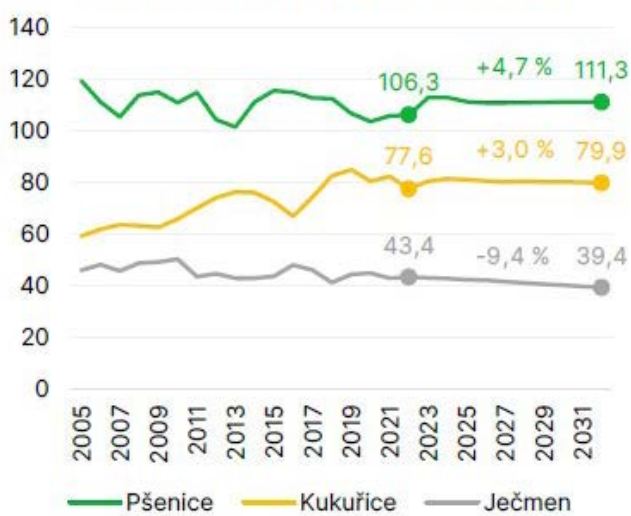

VÝHLED SPOTŘEBY POTRAVIN V EU

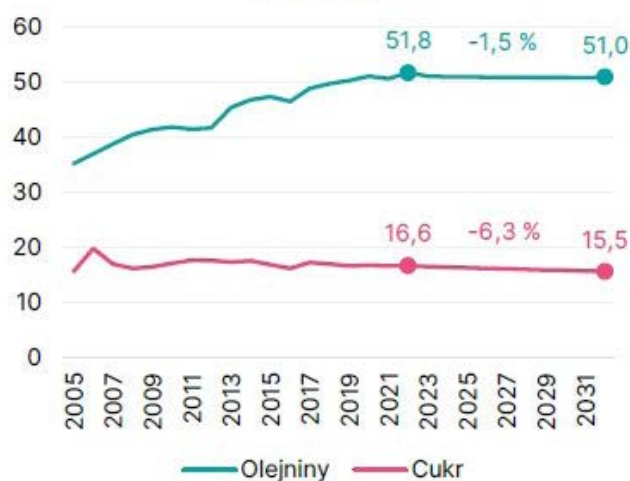
Počet lidí ve světě by se měl do roku 2030 zvýšit o půl miliardy, a tím by mělo dojít také ke zvýšení spotřeby všech hlavních zemědělských komodit. V Evropské unii má podle základní demografické projekce naopak počet obyvatel v období 2023-2032 klesat v průměru o 0,2 % ročně, což může vést ke snížení spotřeby řady zemědělských komodit v příštích deseti letech. Týká se to například hovězího i vepřového masa a cukru v souvislosti s tím, jak zákazníci začínají častěji preferovat

rostlinné a zdravější potraviny. Spotřeba kuřecího masa či mléčných výrobků by měla naopak stoupat (ovšem spotřeba čerstvého mléka k přímému pití by se v EU měla do roku 2032 snížit zhruba o desetinu). Celkové využívání obilovin v EU by se do roku 2032 mělo také snížit, a to přesto, že přímá spotřeba domácností vzroste o zhruba 4 %. Důvodem poklesu je očekávaná nižší potřeba pro živočišnou produkci a krmiva (počty hovězího dobytka i prasat by se měly snižovat).

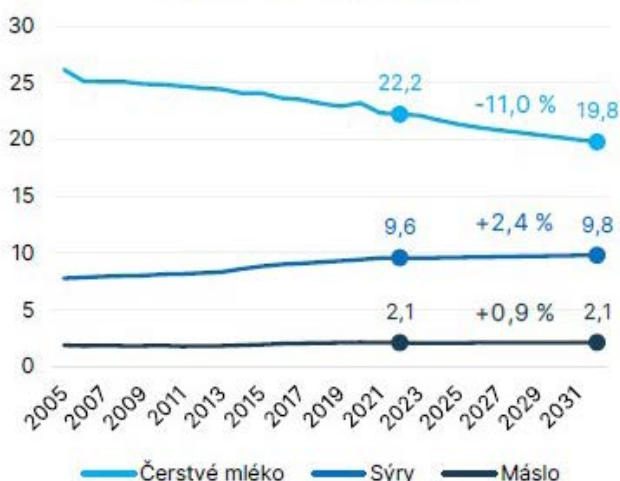
Výhled spotřeby obilnin v EU (mil. tun)

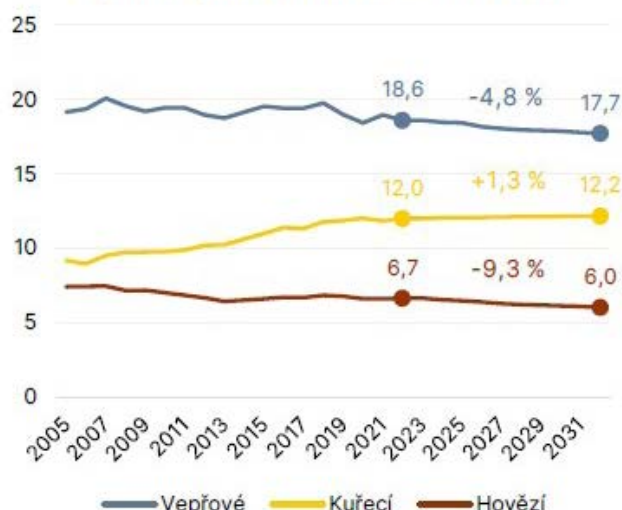
Výhled spotřeby olejin a cukru v EU (mil. tun)

Výhled spotřeby mléka a mléčných výrobků v EU (mil. tun)

Výhled spotřeby masa v EU (mil. tun)

Zdroj: EU Agricultural outlook 2022-32

SPOTŘEBA BIOPOTRAVIN V EU

Rozloha půdy pro organické zemědělství v Evropě činí zhruba 17 mil. hektarů, přičemž více než polovina připadá na 4 státy EU – Francii, Španělsko, Itálii a Německo. Ze zemí EU má největší podíl organické půdy z celkové zemědělské půdy Rakousko (27 %), Estonsko (22 %) a Švédsko (20 %). V ČR to je 15 %.

EU je druhým největším světovým trhem s biopotraviny. V roce 2020 činily maloobchodní prodeje biopotraviny v EU celkem 45 mld. eur, v USA 50 mld. eur a v Číně 10 mld. eur. Největším trhem s biopotraviny (z hlediska prodeje) v EU je Německo, následují Francie a Itálie. Z hlediska spotřeby biopotraviny na obyvatele je v rámci zemí EU na první příčce Dánsko

Téma

Spotřeba biopotravin na obyvatele 2021 (eur/os. za rok)

Zdroj: FiBL

Z hlediska podílu biopotravin na celkovém trhu s potravinami v dané zemi zaujímá první pozici v rámci EU Dánsko, kde podíl biopotravin na prodejkách potravin činí 13 %.

Dále následují Rakousko (12 %), Lucembursko (11 %) a Švédsko (9 %). V Česku tento podíl v roce 2021 činil necelá 2 %.

EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ V ZEMĚDĚLSTVÍ EU

Na celkových emisích skleníkových plynů v EU se sektor zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2021 podílel 13 %.

Z hlediska jednotlivých činností NACE a činnosti domácností se tak jedná o čtvrtý emisně nejnáročnější sektor.

Vedle emisí uhlíku (CO₂) jsou v případě rostlinné a živočišné produkce ještě významnější emise metanu a oxidu dusného. Ty se v tomto sektoru na celkových emisích skleníkových plynů podílejí více než samotné emise uhlíku. Konkrétně podíl metanu na emisích skleníkových plynů v zemědělství, lesnictví a rybářství činí 43 %, podíl oxidu dusného činí 35 %, emise uhlíku pak 21 %.

Celkové emise skleníkových plynů v EU se liší dle jednotlivých

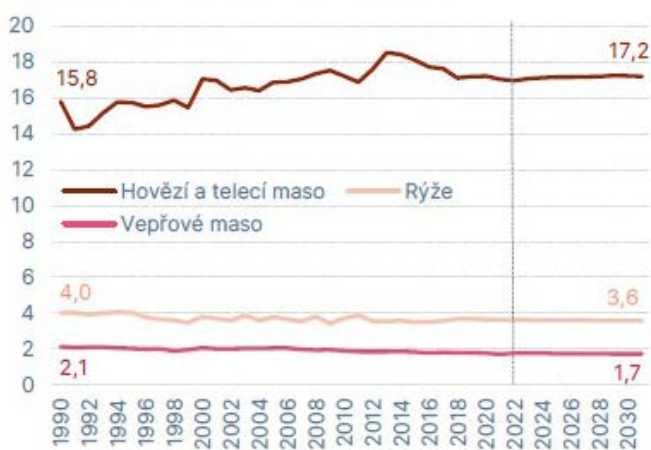
druhů potravin. U hovězího masa i mléka dochází k postupnému snižování celkového objemu emisí skleníkových plynů.

Celkové emise u hovězího a telecího masa od roku 1990 v EU poklesly o zhruba 30 %. Při přepočtu emisí na jednotku produkce však v případě hovězího masa dochází k růstu. Emise na jednotku produkce u mléka naopak výrazně klesají.

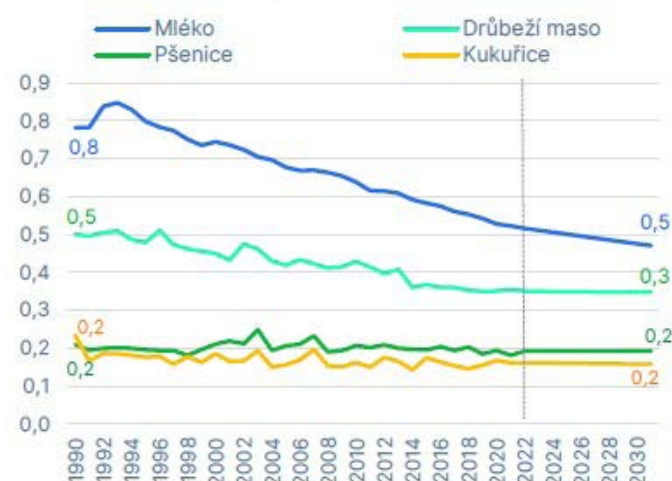
V případě pšenice jsou celkové emise skleníkových plynů v EU od roku 1990 prakticky na stejné úrovni. Totéž platí o přepočtu emisí na jednotku produkce pšenice.

V grafech níže jsou vždy uvedeny celkové emise skleníkových plynů v mil. tun ekv. CO₂ u vybraných komodit a následně přepočet emisí na jednotku produkce.

Emise skleníkových plynů na jednotku produkce (emise mil. tun ekv. CO₂/produkce v mil. tun)

Emise skleníkových plynů na jednotku produkce (emise mil. tun ekv. CO₂/produkce v mil. tun)

Zdroj: OECD Agricultural Outlook 2022-2031

Tereza Hrtúsová, Radek Novák, Tomáš Kozelský
celý report je k dispozici [zde](#)

EU dotace a financování

V minulém čísle Měsíčníku jsme si řekli více k podpoře firemního vzdělávání. Tentokrát se zaměříme na cílenou podporu středoškolského vzdělávání na území tzv. „uhelných regionů“. Tyto typy projektů jsou totiž, kromě IROPu podporovány i OP Spravedlivá transformace, jehož cílem je právě pozvednout životní úroveň a ekonomiku v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji.

PODPORA ODBORNÝCH UČEBEN STŘEDNÍCH ŠKOL V „UHELNÝCH REGIONECH“

Svou rozlohou 13 879,7 km² pokrývají „uhelné regiony“ cca 17,6 % rozlohy ČR, jejich 2,26 mil. obyvatel tvoří dokonce více, než pětinu obyvatel naší vlasti. Díky své minulosti se tyto bývalé „uhelné regiony“ potýkají s řadou problémů souvisejících s jejich průmyslovou historií i s probíhajícím odklonem od uhlí. Je to především vyšší nezaměstnanost, a to zejména v okresech spojených s těžbou uhlí. Dále se jedná o v průměru nižší příjmy, nižší vzdělanost, koncentraci vyloučených lokalit, odliv mladých lidí a s tím spojené stárnutí obyvatel. Nezanedbatelné jsou i rozsáhlé plochy po těžbě, které tvoří bariéry pro regionální rozvoj.

Pro podporu těchto území, nejvíce zasažených přechodem na klimatickou neutralitu, je klíčovým nástrojem Fond pro spravedlivou transformaci. Měl by zabránit prohlubování nerovností mezi regiony a zmírnit negativní dopad transformace na obyvatele regionů, zejména pak na zaměstnance postižených odvětví. Klíčem k čerpání jsou Plány spravedlivé územní transformace a byl vytvořen samostatný program financovaný z Fondu pro spravedlivou transformaci – OPST.

První výzvy OPST byly otevřeny již koncem roku 2022 a cílí na strategické projekty jednotlivých krajů. V únoru 2023 se pak otevřely rovněž příležitosti pro širší okruh žadatelů.

Ačkoliv jsou vyhlášeny paralelní výzvy, každá pro jeden kraj, mají mnoho společného:

- Příjem žádostí je od 15. 2. 2023 do 31. 12. 2023.

- Maximální míra podpory je 85 %.
- Ukončení realizace projektu 31. 12. 2025.
- Způsobilost výdajů od 1. 1. 2021.
- Předmětem výzvy je podpora staveb, modernizace a vybavení odborných učeben středních škol. Jedná se například o chemické a fyzikální laboratoře, robotické laboratoře, počítačové učebny, nahrávací studia, dílny nebo specializované jazykové učebny.
- Podpořené projekty nesmí být zahrnuty v Regionálním akčním plánu (RAP).

V dalších aspektech se však tyto výzvy výrazně liší, jak ukazuje tabulka níže. Kromě informací o podrobnostech jednotlivých výzev byla pro srovnání doplněna i o počty registrovaných středních škol a počty dětí do 14 let, převzatá z posledního Sčítání, jelikož se jedná o generaci, která bude mít z realizace těchto projektů největší prospěch. Jak je z tabulky patrné, nejlidnatější Moravskoslezský kraj disponuje přirozeně i největším počtem středních škol. Ačkoliv disponuje druhou nejnižší alokací (jen o 20 mil. Kč vyšší, než Karlovarský kraj se čtvrtinovým počtem dětí a SŠ), díky šestinovému limitu na způsobilé výdaje je schopen podpořit mnohem víc těchto zařízení. Ústecký kraj je pak v čerpání nejrychlejší. Možná i díky výrazně vyššímu limitu dotace na jednu školu se mu podařilo během dvou měsíců přečerpat svou alokaci, i když byla o cca třetinu vyšší, než alokace zbývajících krajů dohromady.

Kraj	Počet dětí do 14 let	Počet SŠ	Alokace výzvy (mil. Kč)	Max. dotace na 1 školu/ školské zařízení (mil. Kč)	Počet předložených žádostí k 14. 4. 2023	Naplnění alokace k 14. 4. 2023 (%)
Karlovarský	42 454	31	180	90	2	18
Ústecký	127 153	97	500	350	9	116
Moravskoslezský	180 618	137	200	15	19	35

Přehled vybraných dotačních výzev 2023

TREND - TECHNOLOGIČTÍ LÍDRÍ TACR Otevřeno	THE COUNTRY FOR THE FUTURE INOVACE DO PRAXE - NPO Otevřeno	PODNIKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ OP Z Otevřeno	ÚSPORY ENERGIE OP TAK Otevřeno	TECHNOLOGIE PRO MAS OP TAK	POTENCIÁL OP TAK	MARKETING OP TAK	DIGITÁLNÍ PODNIK - VIRTUÁLNÍ PODNIK OP TAK	FOTOVOLTAIKA S AKUMULACÍ RES+
Příjem žádostí -> Do 24.5.2023	Příjem žádostí -> Do 9. 6. 2023	Příjem žádostí -> Do 16. 6. 2023	Příjem žádostí -> Do 30. 11. 2023	Příjem žádostí Od 1. 6. 2023	Příjem žádostí Od 1. 6. 2023	Příjem žádostí Od 19. 6. 2023	Příjem žádostí Od 3. 7. 2023	Příjem žádostí Od 3Q 2023
Podpora výzkumu a vývoje: osobní náklady, smluvní výzkum, cestovné, ale také všechny materiální a komponenty potřebné pro práci na projektu, či nepřímé náklady (nájemné), odpisy.	Digitální inovace pro malé a střední podniky: poradenské expertní služby, osobní náklady, náklady na smluvní výzkum, náklady na získání patentů a dalších nehmotných aktiv, odpisy a režijní náklady.	Vzdělávací kurzy spojené s rozvíjením znalostí, schopností a dovedností vyžadovaných pro výkon určitého povolání, a to s důrazem na podporu osob starších 55 let. Podpora nezahrnuje rozvoj digitálních dovedností.	Zateplení budov, výměna oken a dveří, náhrada výrobních technologií, OZE, modernizace osvětlení, rozvodů elektřiny, plynu a tepla, akumulace energie, využití odpadního tepla apod. Uplatnit lze např. i energetický posudek, projekt, dokumentaci.	Pořízení nových technologických zařízení a vybavení, která musí být propojena se stávajícími nebo nově pořizovanými technologiemi informačním systémem a jeho dalšími implementovanými moduly integrující všechny nebo většinu oblastí podnikové činnosti.	Založení nebo rozšíření podnikového průmyslového výzkumu, vývoje a inovací s podporou pořízení, strojů/zařízení a popř. náklady na investice do budov (novostavby a stavební úpravy).	Účast podnikatelů na veletrzích a výstavách v zahraničí: pronájem výstavní plochy, internet, energie, instalace, pojištění. Doprava vystavovaných exponátů, stánku. Marketingové propagační materiály pro účely veletrhů a výstav v cizím jazyce.	Pořízení hardware a software: ERP/CRP/DMS systémy, čtečky čárových kódů, vnitropodnikové sítě, distanční sítě, monitorovací systémy apod. Nákup služeb: cloudové služby, školení apod.	Instalace nových fotovoltaických elektráren vč. možnosti akumulace prostřednictvím baterií i elektrolyzérů.

Statistické okénko

Statistické okénko zobrazuje vybrané ekonomické ukazatele všech 27 členských zemí Evropské unie. Zahrnují srovnatelná data z oblasti trhu práce, či cenové charakteristiky (ceny elektřiny uvedeny pro 1000-2500 kWh). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele za celou EU. Zdrojem dat je Eurostat, Evropská centrální banka, ONS UK a AMECO.

Klíčové ekonomické ukazatele

v %	Meziroční inflace				Míra nezaměstnanosti				Náklady práce k ø EU27			
	XII.22	I.23	II.23	III.23	1Q-22	2Q-22	3Q-22	4Q-22	2019	2020	2021	2022
Belgie	10,3	10,2	9,9	9,5	5,4	5,7	5,5	5,7	133,8	127,6	127,2	128,2
Německo	8,7	9,0	9,3	9,3	3,2	3,2	3,2	3,1	131,5	132,4	132,2	133,6
Estonsko	19,4	20,0	20,5	20,5	5,4	5,8	5,9	5,4	50,8	53,6	56,1	58,6
Irsko	8,1	8,3	8,5	8,4	5,0	4,3	4,3	4,4	116,9	117,4	120,5	125,9
Řecko	9,3	9,4	9,4	9,2	12,9	12,6	12,5	11,8	64,2	50,1	50,1	51,2
Španělsko	8,3	8,3	8,1	7,6	13,2	12,7	13,0	12,9	81,1	78,5	77,3	75,3
Francie	5,9	6,2	6,5	6,6	7,3	7,5	7,3	7,2	124,3	129,9	129,2	127,4
Chorvatsko	10,7	11,2	11,7	11,9	6,5	7,3	7,5	6,6	40,9	42,2	41,5	39,5
Itálie	8,7	9,2	9,5	9,6	8,2	8,1	8,2	7,9	102,4	97,5	94,6	91,7
Kypr	8,1	8,2	8,3	8,3	6,5	6,6	6,9	7,1	61,1	58,7	60,3	62,3
Lotyšsko	17,2	18,4	19,3	19,7	7,1	6,4	7,1	6,8	38,2	40,5	41,1	42,3
Litva	18,9	19,3	19,6	19,5	6,5	5,5	5,9	6,1	35,0	37,5	41,5	44,8
Lucembursko	8,2	8,2	8,0	7,5	4,2	4,6	5,0	4,6	150,3	156,9	158,0	157,4
Malta	6,1	6,3	6,6	6,8	3,0	2,9	2,9	2,9	58,2	51,8	49,0	51,6
Nizozemsko	11,6	11,7	11,8	11,2	3,6	3,5	3,6	3,5	133,6	135,1	135,9	136,6
Rakousko	8,6	9,2	9,7	9,9	4,7	4,4	4,9	5,0	135,0	133,8	132,5	132,6
Portugalsko	8,1	8,5	8,9	9,1	5,6	6,0	6,1	6,5	49,8	52,5	52,8	52,6
Slovinsko	9,3	9,6	9,8	10,2	4,1	4,4	4,0	3,6	66,7	67,7	70,9	72,6
Slovensko	12,1	12,7	13,3	13,8	6,4	6,2	6,0	6,0	45,4	46,8	48,9	50,7
Finsko	7,2	7,5	7,8	7,8	6,7	6,4	7,1	6,8	122,5	123,9	126,6	123,2
Bulharsko	13,0	13,6	14,0	14,1	4,6	4,5	4,1	3,9	22,0	23,6	24,8	27,5
Česko	14,8	15,7	16,4	16,8	2,2	2,2	2,2	2,3	48,3	51,6	49,9	50,1
Dánsko	8,5	8,8	9,1	9,2	4,3	4,3	4,6	4,7	158,4	163,6	164,0	159,4
Maďarsko	15,3	16,8	18,3	19,7	3,6	3,3	3,6	3,9	43,1	39,5	41,2	44,3
Polsko	13,2	13,8	14,5	15,0	2,9	2,8	2,9	2,9	38,1	40,0	42,5	45,6
Rumunsko	12,0	12,5	13,0	13,2	5,8	5,6	5,5	5,6	30,2	29,7	31,0	33,7
Švédsko	8,1	8,5	9,0	9,1	7,6	7,8	7,0	7,4	157,8	145,6	149,7	146,9
EU27	9,2	9,5	9,8	9,9	6,2	6,1	6,2	6,1	100,0	100,0	100,0	100,0

v %	Produktivita k ø ČR				RPSN spotřebitelských úvěrů				Ceny elektřiny k ø EU27			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Belgie	229	226	221	205	4,1	3,7	4,0	4,7	125,6	122,5	118,5	128,5
Německo	183	186	179	163	5,9	5,8	5,5	6,1	136,2	139,7	138,9	131,3
Estonsko	114	115	116	111	19,9	19,6	16,9	15,4	59,4	57,8	66,5	77,9
Irsko	366	405	397	393	7,7	7,5	7,3	7,4	125,5	124,7	139,4	113,1
Řecko	93	87	85	83	10,7	10,9	11,4	11,8	65,5	70,2	73,1	81,5
Španělsko	146	141	134	121	8,3	7,7	7,5	7,9	121,0	118,2	120,2	128,7
Francie	201	197	189	170	4,0	3,8	3,8	4,1	87,6	94,2	91,4	89,7
Chorvatsko	78	74	77	72	5,3	4,9	5,1	6,4	58,0	57,7	54,1	52,7
Itálie	172	166	162	146	8,1	7,7	8,0	8,5	100,7	101,9	102,1	121,0
Kypr	124	122	120	112	3,5	3,6	3,8	4,3	95,3	84,3	89,3	98,2
Lotyšsko	80	82	86	81	18,3	17,3	16,1	15,9	70,5	74,9	70,8	47,5
Litva	84	90	92	91	13,8	12,5	11,8	11,7	51,9	57,6	56,2	55,2
Lucembursko	548	580	575	521	2,3	2,1	2,3	2,9	87,0	97,3	91,1	85,3
Malta	132	124	123	114	4,8	4,5	4,6	19,2	60,2	61,3	58,5	53,0
Nizozemsko	206	208	199	181	n/a	n/a	n/a	n/a	74,7	22,5	18,1	n/a
Rakousko	214	215	204	191	7,4	7,2	7,4	7,8	99,2	104,8	106,1	94,3
Portugalsko	103	100	96	90	9,4	8,9	9,6	10,0	97,5	97,1	91,2	87,6
Slovinsko	110	110	110	104	7,7	7,4	7,5	7,9	82,7	77,2	81,7	60,9
Slovensko	87	90	87	81	8,6	8,9	8,8	8,9	74,3	79,6	72,8	72,1
Finsko	214	223	207	188	6,8	5,4	5,6	7,4	98,7	99,2	95,6	94,3
Bulharsko	42	44	46	45	10,0	9,5	8,6	8,7	40,6	42,0	41,9	40,0
Česko	100	100	100	100	8,7	8,4	7,9	9,4	94,6	97,9	94,4	135,6
Dánsko	248	260	249	219	7,5	6,9	6,6	6,7	130,2	127,1	133,1	173,0
Maďarsko	75	73	74	66	9,6	5,8	8,4	13,1	45,9	42,3	39,6	33,9
Polsko	77	78	77	74	13,3	11,7	10,9	14,5	59,2	66,4	67,2	58,0
Rumunsko	61	62	61	62	10,6	10,1	9,4	11,5	56,6	60,2	62,2	84,4
Švédsko	224	235	237	208	6,2	4,9	4,1	3,8	98,3	85,7	102,7	100,4
EU	161	161	156	144	n/a	n/a	n/a	n/a	100,0	100,0	100,0	100,0

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise a www.pixabay.com.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.